

ADOMAS MICKEVIČIUS

Ponia
Tvardauskienė

ADOMAS MICKEVIČIUS

Ponia Tvardauskienė

TEĽUM. VINCAS KUDIRKAS

Geria, valgo, pypkius rūko,
Šoka, ūžia, lyg padūko,
Riksmu sugriauš rodos sienas,
Kaip gal linksminas kiekvienas.
Tvardauskas kerčia užėmęs,
Lyg baša¹ koks įsirėmęs,
„Gerkit vyrai!” — tyčia varo
Ir juokus aplinkui daro:
Kareiviui, kurs drąsiai skraidė
Ir kitus, didžiuodams baidė,
Šoble² palei ausį mojo —
Kareivis zuikiu tuoj stojo.
Štai apgintoją prieš sūdą³,
Kurs kamputyj laižė bliūdą⁴,
Mašnele tiktai sukirto —
Tuoju tas į šunį pavirto.
Šiaučių už nosies pakratė,
Prie kaktos voles⁵ pastatė —
Ėmė tekėti degtinė,
Pritekėj pilna statinė.
Kad šnapsą išgert norėjo,
Jam stiklelis suburzdėjo.
Žiūr ant dugno stikliuko
Styri ragučiai velniuko,
„Iš kur tu čia?”. Tad velniukas,
Tikras vokietaitis striukas,
Kepurę nusėmęs bailiai
Visiemis turstelėj dailiai
Šoko ant kojų abiejų,
Užaugo ant mastų dviejų,
Vieną koją tur arklinę,
O vėl kitą vanaginę.
— A Tvardauskas! Sveikas gyvas!
— Ko taip žiūrai? Ar tau dyvas⁶
Mefistofelį matyti?
Tik nenori jau caimti.
Juk žinai ant Kalno-Pliko
Surašas mudviejų liko

¹*baša* — karalius, valdovas. [przypis edytorski]

²*šoblė* (lenk.) — kalavijas. [przypis edytorski]

³*sūdas* (brus., lenk.) — teismas. [przypis edytorski]

⁴*bliūdas* (brus.) — indas. [przypis edytorski]

⁵*volė* — apvalus medinis kamštis alaus statinei užkimšti. [przypis edytorski]

⁶*dyvas* (brus.) — keistas dalykas, keistenybė. [przypis edytorski]

Ant jaučio odos padėtas,
 Kad tu man esi žadėtas
 Žadėjims tenein ant vėjų!
 Ketinai po metų dviejų
 Pats į Rymą⁷ atvažiuoti
 Ir dūšia man atiduoti.
 Sulaužytas žodis tapo,
 Laiks išėjo kirograpo.
 Tu apgaut rengiesi peklą
 Išvaduotų savo kaklą.
 Bet atėjo tavo laikas —
 Jau nebūsiu tokis paikas:
 Vietą šią Rymu vadinam,
 Na, ir tave imt ketinam! —
 Tvardauskas prie durų nėrė
 Ant tokio *dictum acerbum*.
 Velnias jį už skverno stvėrė:
 — Kur tavo *nobile verbum*?
 „Na, dabar tai pasidarė!”
 Taip Tvardauskas pats sau tarė.
 Bet nuo baimės tuoj attokęs,
 Kipšui prie akių prišokęs,
 — Palauk — sako — velnio vaike!
 Perkratyt gerai tik reikia,
 Katras mudviejų tur tiesą.
 „Na, pabausiu aš tą biesą!”
 — Atsimink tiktai, velnioke,
 Sutartis juk buvo tokia:
 „Tiek ir tiek metams sukakus
 Ir mane imt atsiplakus,
 Tau tris darbus duot galėsiu,
 Kokius tik aš panorėsiu.
 O tu, nors būtų sunkiausia,
 Išpildysi ko veikiausiai”.
 Matai šyvį pabalnotą
 Ant karčiamos ištepliotą?
 Na tai padaryk ant dyvų,
 Kad aš jį turėčiau gyvu.
 Iš smilčių nusuk kančiuką,
 Kad būt kuo paplakt arkliuką!
 Ir namai reik budavoti,
 Kad turėčiau kur sustoti.
 Namų reikia ne medinių,
 Iš grūdų tik riešutinių,
 Kiekvienan iš aguonaičių
 Trejetą įkalk vinaičių —
 Mierą imk iš to uknorio⁸ :
 Trys coliai ilgio, du storio!—
 Kaip tik velnias tai išgirdo,
 Štai jau šyvį šeria, girdo,
 Štai iš smilčių kančių traukia
 Ir Tvardausko einant laukia.
 Tvardauskas lyg išsigando,
 Bet užsėdęs šyvį bando.

⁷*Rymas* (lenk.) — Roma. [przypis edytorski]

⁸*uknorius* (lenk.) — pasaginė vinis. [przypis edytorski]

Jam bemitrinant žirgelį
Ans pastatė ir namelį.
— Na, viršus žygiu šiuo tavo,
Bet neatlikai da savo:
Švento vandens ve bliūds pilnas,
Lįšk ir prauski savo vilnas! —
Velnias purtosi ir prunkščia,
Prakaituoja, cypia, unksčia,
Ponas liepia, tarnas eina,
Turi atlikti kaleiną.
Velniui nįtiko maudyklė.
— Brrmm! — iššoko lyg šaudyklė —
— Dar galiu pats pasigirti:
— Atlikau bjauriausią pirtį! —
Tvardauską ima piktumas.
Na, truks velniuko tvirtumas!
— Viršus tavo, tai jau ką čia!
Ar matai tu mano pačią?
Ant metų pas Belzebubą
Apgyvensiu tavo stubą.
Turi per tą laiką tikti
Pačios mano vyru likti.
Prisiek jai meilę, dorumą
Ir ant visko paklusnumą.
Jei tai nišpildyta lieka,
Sutarimas ein per nieką! —
Velniukas krypt pusiausaites,
Pusake dyrst ant pataitės,
Lyg klausytų, lyg žiūrėtų,
O čia vyrs ištrūkt norėtų.
Kad Tvardauskas taip jį grumdo,
Nuo lango ik durų stumdo,
Tik šmurkšt per klingio dyšiuką...
Tai tiek ir matė velniuką.

Ten utwór nie jest objęty majątkowym prawem autorskim i znajduje się w domenie publicznej, co oznacza że możesz go swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać. Jeśli utwór opatrzony jest dodatkowymi materiałami (przypisy, motywy literackie etc.), które podlegają prawu autorskiemu, to te dodatkowe materiały udostępnione są na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa – Na Tych Samych Warunkach 3.0 PL.

Źródło: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/mickievicius-ponia-tvardauskiene>

Tekst opracowany na podstawie: Vincas Kudirka, Vinco Kudirkos raštai, tomas I, 1909.

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Utwór powstał w ramach konkursu „Współpraca w dziedzinie dyplomacji publicznej 2013”, realizowanego za pośrednictwem MSZ RP w roku 2013. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o konkursie „Współpraca w dziedzinie dyplomacji publicznej 2013”. Publikacja wyraża jedynie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP. Publikacja parengta įgyvendinamą projektą „Wolne Lektury” (<http://wolnelektury.pl>). Skaitmeninė reprodukcija padaryta Fondo „Nowoczesna Polska”/Lietuvos kultūros paveldo — virtualioje erdvėje (<http://www.epaveldas.lt>), pasitelkiant egzempliorių iš bibliotekos kolekcijos. Veikalas sukurtas konkurso, įgyvendinamo 2013 m. bendradarbiaujant su Lenkijos Respublikos Užsienio reikalų ministerija — „Bendradarbiavimas viešosios diplomatijos srityje 2013” („Współpraca w dziedzinie dyplomacji publicznej 2013”) ribose. Leidžiama laisvai naudoti veikalą, su sąlyga, jog bus išsaugota aukščiausia pateikta informacija, taip pat informacija apie taikomą licenciją, teisės turėtojus bei konkursą. Publikacija išreiškia tik autoriaus pažiūrą, todėl negali būti tapatinama su oficialiomis Lenkijos Respublikos Užsienio reikalų ministerijos pažiūromis.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Monika Bogdziewicz, Paulina Oltusek.

Okładka na podstawie: grant_loy@Flickr, CC BY 2.0

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Nowoczesna Polska – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Nowoczesna Polska, KRS 0000070056.

Dołącz do Towarzystwa Przyjaciół Wolnych Lektur i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).